

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta ja eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eläinten hyvinvoinnista annettua lakia ja eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:ää.

Esityksen mukaan eläinten hyvinvoinnista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös valtion vahingonkorvausvastuusta sekä säännös, jonka mukaan kunta määrää ja perii maksuja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Lakiin ehdotetaan myös täsmennettävän kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen asetuksenantovaltuutta. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi teknisluontoisia tarkennuksia.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:ää, siten että siinä huomioidaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain hyväksymisen jälkeen Euroopan unionin lainsäädäntöön ehdotettujen muutosten aikataulut. Lain 12 §:n osalta säädetään erillinen siirtymäsäännös.

Muutosehdotukset ovat tarpeen Euroopan unionin lainsäädännön oikean soveltamisen varmistamiseksi. Esityksen tavoitteena on selkeyttää maksuihin ja vahingonkorvausvastuuseen liittyvää oikeustilaa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Laki eläinten hyvinvoinnista	4
2.2 Laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta.....	5
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset.....	7
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	7
5 Lausuntopalaute	7
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	8
6.1 Laki eläinten hyvinvoinnista	8
6.2 Laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta.....	10
7 Lakia alemman asteinen sääntely	10
8 Voimaantulo	10
9 Suhde muihin esityksiin.....	11
9.1 Suhde talousarvioesitykseen	11
10 Toimeenpano ja seuranta	11
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	11
11.1 Lain voimaantuloajankohdasta säätäminen.....	11
11.2 Asetuksenantovaltuudet ja lainsäädäntövallan siirtäminen.....	11
LAKIEHDOTUKSET	13
eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) muuttamisesta	13
LIITTEET	17
RINNAKKAISTEKSTIT	17
eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) muuttamisesta	17
eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	19

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023, jäljempänä eläinten hyvinvointilaki) tuli voimaan 1.1.2024. Eläinten hyvinvointilaille kumottiin eläinsuojelulaki ja lailla uudistettiin eläinten hyvinvointia koskeva sääntely vastaamaan nyky-yhteiskunnassa vallitsevaa käsitystä eläinten asemasta ja suojelutarpeesta. Samalla sääntelyä täsmennettiin ja luotiin nykyvaatimuksia vastaava rakenteeltaan ja kieliasultaan selkeä lainsäätely. Eläinten hyvinvoinnin tilaa parannettiin uusilla säännöksillä. Lisäksi tehostettiin eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja viranomaisien keinoja puuttua epäkohtiin.

Eläinten hyvinvointilain voimaantulon jälkeen on ilmennyt tarve selkeyttää lain valtuutuspykälän sanamuotoa ja lisätä lakiin säännös valtion vahingonkorvausvastuusta. Lakiin on lisäksi ollut tarpeen tehdä teknisluontoisia tarkennuksia.

Sen jälkeen, kun eduskunta oli hyväksynyt eläinten hyvinvointilain, komissio julkaisi 7.12.2023 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä (COM(2023) 769 final, jäljempänä koira- ja kissa-asetus), joka on osa laajempaa eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistushanketta. Asetuksella laadittaisiin yhtenäiset vähimmäissäännökset kasvattajilla, eläinkaupoissa ja löytöeläinsuojissa pidettävien koirien ja kissojen kasvatuksesta, pidosta ja markkinoille saattamisesta. Asetuksella myös parannettaisiin unionin markkinoilla tarjottavien koirien ja kissojen jäljitettävyyttä ja täydennettäisiin koirien ja kissojen tuontia koskevia säännöksiä. Asetusehdotuksen taustalla on ennen kaikkea huoli pentutehtailusta sekä koirien ja kissojen laittomasta tuonnista EU-markkinoille. Asetusehdotukseen sisältyy myös säännökset kaikkien markkinoille saatettavien koirien ja kissojen tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä eläinten jäljitettävyyden parantamiseksi. Tarkoituksena on, että yksittäisen eläimen alkuperä ja kaikki omistajanvaihdokset voidaan jäljittää jäsenvaltioiden koira- ja kissarekistereiden perusteella. Komissio säätäisi rekistereiden vähimmäissisällöstä täytäntöpanosäädöksellä. Jäsenvaltioiden koira- ja kissarekistereiden olisi oltava toiminnassa neljän vuoden kuluessa asetusehdotuksen voimaantulosta. Asetusehdotuksen tekninen käsittely neuvoston työryhmässä on päätynyt toukokuussa 2024 ja ehdotuksen odotetaan etenevän kolmikantaneuvotteluihin syksyllä 2024 tai keväällä 2025. Aikaisintaan asetus voisi tulla voimaan vuoden 2025 aikana, jolloin asetuksen mukaisten kansallisten koira- ja kissarekistereiden tulisi olla toiminnassa vuonna 2029. Asetusehdotuksen etenemiseen vaikuttaa keskeisesti vuoden 2024 kesäkuussa valitun uuden Euroopan parlamentin ja sen jälkeen valittavan uuden komission työohjelma ja sen aikataulutus.

Eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n 3 momentin soveltaminen on osin sidoksissa edellä kuvattuun koira- ja kissa-asetuksen valmisteluun. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:ää.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausuntoa seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, aluehallintovirastot, Luonnonvarakeskus, Ruokavirasto, Valtiokonttori, Kuntaliitto, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry, Eläinsuojeluliitto Animalia ry, Eläinten terveys ETT ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, SEY Suomen

eläinsuojelu ry, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Suomen Eläinlääkäripraktikot r.y., Suomen Kennelliitto- Finska Kennelklubben ry, Suomen Kissaliitto ry, Suomen Koirankasvattajat ry ja Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto ry. Ehdotus hallituksen esitykseksi on lisäksi ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön verkkosivulla 15.8-11.9.2024.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa:

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Laki eläinten hyvinvoinnista

Eläinten hyvinvointilain voimaantulon jälkeen lain tulkinnessa on ilmennyt valvonnan näkökulmasta joitakin vaikeaselkoisia kohtia, joita on tarpeen selkeyttää ja lakiin on lisäksi tarpeen tehdä teknisiä päivityksiä. Sen lisäksi oikeustila on epäselvä kuntien ja valtion välisen vahingonkorvausvastuun osalta tilanteissa, jossa kunnan työntekijä tekee eläinten hyvinvoinnin valvontaa valtion toimeksiantotehtävänä.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnasta säädetään eläinten hyvinvointilaissa. Valvonnasta säädetään myös EU-lainsäädännössä virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/625) (virallista valvontaa koskeva asetus), jäljempänä valvonta-asetus.

Lain voimaantulon jälkeen on noussut esiin tarve selkeyttää valvonta-asetuksen ja eläinten hyvinvointilain keskinäistä suhdetta. Tarve selkeyttämiselle nousi esiin komission 13-17.5.2024 Suomeen toteuttaman kalojen hyvinvointia koskevan tiedonhankintakäynnin yhteydessä. Valvonta-asetus edellyttää ilman epäilyä tehtävää valvontaa, joka on Suomessa toteutettu pääosin eläinlajikohtaisin otantatarkastuksin. Kalanviljelylaitokset eivät kuitenkaan kuulu otantatarkastuksiin, joten tarve selkeyttää valvonta-asetuksen ja eläinten hyvinvointilain keskinäistä suhdetta nousi esille juuri niihin keskittyneen tiedonhankintakäynnin yhteydessä. Valvonta-asetuksen tarkoittama virallinen valvonta ei nykyisen eläinten hyvinvointilain mukaan edellytä epäilyä eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta. Oikeustilan selventämiseksi ja yhtenäisen tulkinnan varmentamiseksi on tarpeen lisätä eläinten hyvinvointilain 78 §:n 2 momenttiin nimenomainen maininta, että tarkastukseen ei tarvita epäilyä valvonta-asetuksen tarkoittamissa tilanteissa.

Lain 114 §:n 2 momentin valtuutussäännöksestä on tarpeen tarkentaa. Momentin perusteella maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä. Valtuutussäännöksessä ei kuitenkaan mainita, että maksujen suuruudesta säädettäisiin tai voitaisiin säätää. Asetuksenantovaltuutta on tarpeen tarkentaa kattamaan myös maksujen suuruus menettelyn lisäksi, jotta se on yhdenmukainen muiden vastaavien säädösten kanssa.

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:n mukaan valtio maksaa kunnille korvauksen kunnan-eläinlääkäreiden suorittamasta eläinten hyvinvoinnin valvonnasta. Esityksen valmistelun yhteydessä on kuntien aloitteesta selvitetty valtion mahdollisuutta korvata myös kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavien viranhaltijoiden suorittamaa eläinten hyvinvoinnin valvontaa kunnille. Selvitys toteutettiin 2.2.2024 lähetetyllä Webropol-kyselyllä kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueille.

Vastausten perusteella 56% yhteistoiminta-alueista käyttäisi terveydensuojeluvalvontaa hoitavia viranhaltijoita eläinten hyvinvoinnin valvonnassa valtion korvatessa kustannukset, jolloin tästä aiheutuisi valtiolle vuosittain arvioilta 240 000 euron kustannukset. Kustannusten arvioidun nousun vuoksi terveystarkastajien työn korvaamista ei ehdoteta sisällytettävän esitykseen.

Esityksessä esitetään kuitenkin lisättäväksi eläinten hyvinvointilain 114 §:ään maininta, jonka mukaan kunta määrää ja perii maksuja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteista perittävien maksujen suuruus vastaisi enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia.

2.2 Laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta

Eläinten hyvinvointilain uudistamisen yhtenä keskeisenä tavoitteena oli eläinjalostusta koskevan säännöksen selkeyttäminen ja tarkentaminen siten, että eläinjalostusta ohjattaisiin yhä enemmän eläinten hyvinvointia huomioon ottavaan suuntaan. Eläinten hyvinvointilain 25 §:n mukaan eläintä ei saisi käyttää jalostukseen, jos käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaisi todennäköisesti jälkeläisille sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille. Eläintä ei liioin saisi käyttää jalostukseen, jos se ei perinnöllisen ominaisuuden tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisella tavalla. Jalostusta koskevien säännösten valvonnan tehostamiseksi eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:ään lisättiin uusi 3 momentti, jonka mukaan eläinlääkärinammatin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan eläimen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista sekä mainitun viranomaisen pyynnöstä antamaan asiaa koskevat välttämättömät lisätiedot. Ilmoitus tulee tehdä käyttämällä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) tarkoitettua eläinrekisteriä varten olevaa tietojärjestelmää. Tarkemmat säännökset ilmoitettavista vioista ja sairauksista on tarkoitus antaa eläinten hyvinvointilain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella, jäljempänä jalostusasetus.

Eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annettuun lakiin lisätty ilmoitusvelvollisuus tuli koirien osalta voimaan 1.1.2024. Kissojen osalta velvollisuus tulee voimaan 1.1.2027. Käytännössä ilmoitusvelvollisuus voidaan kuitenkin toteuttaa vasta silloin, kun jalostusasetuksella on säädetty ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista vioista ja sairauksista. Jalostusasetuksen valmistelu on viivästynyt ja tämän hetkisen arvion mukaan asetus voisi tulla voimaan aikaisintaan vuoden 2025 aikana. Lisäksi eläinrekisterin, jonne ilmoitukset tehdään, on oltava toiminnassa ja rekisterissä on oltava tekniset valmiudet ilmoitusten tallentamiseen. Koirien osalta Ruokaviraston koirarekisteri on ollut toiminnassa vuoden 2023 kevästä. Jalostusasetuksen puuttuessa, rekisteriin ei ole voitu tehdä teknistä toteutusta ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista vioista ja sairauksista tehtävien ilmoitusten tallentamiseen. Ilmoitusten tallentaminen koirarekisteriin, edellyttää lisäksi rekisterin päivittämistä. Koirarekisterin päivitys aiheuttaa myös huomattavia kustannuksia, joita ei ole mahdollista kattaa Ruokaviraston nykyisistä toimintamenoista.

Kissojen osalta kissarekisterin käyttöönoton ajankohta on vielä epäselvä. Siihen vaikuttaa muun muassa valmisteilla olevassa koira- ja kissa-asetuksessa rekistereille säädettävät sisältövaatimukset ja toiminallisuuteen liittyvät vaatimukset sekä siirtymäaika kansallisten rekistereiden käyttöönotolle. Maa- ja metsätalousvaliokunta on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että ennen koira- ja kissa-asetuksessa edellytettävän kissarekisterin käyttöönottoa tulee varata riittävästi aikaa käyttöönottoon liittyvien käytännön ongelmien selvittämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Lisäksi valiokunta on katsonut, että toteutettaessa asetuksesta aiheutuvia muutoksia kansallisiin rekistereihin on tärkeää ottaa huomioon mahdollisuudet samalla parantaa kansallisten rekistereiden yleistä toimivuutta. (MmVL 1/2024 vp).

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää vallitsevaa oikeustilaa. Lisäksi esityksen tavoitteena on selkeyttää valtion ja kuntien välistä vastuujakoa vahingonkorvaustilanteissa. Esityksen tavoitteena on myös huomioida eläinten hyvinvointilain hyväksymisen jälkeen Euroopan unionin lainsäädäntöön ehdotettujen muutosten aiheuttamat kehitystarpeet.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinten hyvinvointilakia ja eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:ää.

Eläinten hyvinvointilakiin ehdotetaan lisättäväksi valtion vahingonkorvausta koskeva 118 a §. Pykälä olisi tarpeen kunnan ja valtion vahingonkorvausvastuun selkeyttämiseksi tilanteessa, jossa kunnan palveluksessa oleva kunnaneläinlääkäri tai kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija aiheuttaa vahinkoa hoitaessaan eläinten hyvinvoinnin valvontatehtäviä. Tällöin vahingonkorvausvastuu olisi aina valtiolla.

Laissa tarkennettaisiin myös 5 §:n pysyvän eläinnyttelyn määritelmää luonnonvaraisten eläinten ja toisaalta luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten osalta. Muutos on tarpeen lain selkeyttämiseksi.

Lain 78 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta, että valvonta-asetuksen tarkoittamissa tapauksissa valvonta olisi mahdollista ilman epäilyä. Valvonta-asetuksen tarkoittama virallinen valvonta ei nykyisen lain mukaan edellytä epäilyä eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta. Lisäämällä 78 §:n 2 momenttiin nimenomainen maininta valvonta-asetuksesta oikeustilaa selkeytetään.

Lain 114 §:ää muutettaisiin. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta kunnan viranomaisesta. Pykälän 2 momentin valtuutussäännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi, jotta se kattaa maksujen suuruuden ja vastaa mitä kunnaneläinlääkäriin suoritteista on säädetty muualla. Valtuutussäännöksen tarkentaminen ja yhdenmukaistaminen muiden vastaavien säädösten kanssa on tarpeen lain selkeyttämiseksi. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, joka mahdollistaisi sen, että kunta määrää ja perii maksuja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Maksujen suuruus vastaisi enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia.

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n 3 momentin soveltaminen on osin sidoksissa koira- ja kissa-asetuksen valmisteluun, joka on osa laajempaa EU:n eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistushanketta.

Nykymuotoisen 12 §:n 3 momentin soveltaminen vaatisi lisäksi jalostusasetuksen sekä eläinrekisterin, jolla on tekniset valmiudet ilmoitusten tallentamiseen. Molempien soveltamisen edellytysten puuttuessa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:ää. Lain 12 §:n 3 ja 4 momenttien osalta säädettäisiin lisäksi erillinen siirtymäsäännös. Siirtymäsäännöksen mukaan lain 12 §:n 3 momenttia sovellettaisiin 1.1.2028 ja 4 momenttia tulisi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Siirtymäsäännös on tarpeen, koska koira- ja kissa -asetuksen etenemistä ja aikataulua on hyvin vaikeaa arvioida. Asetusehdotuksen etenemiseen vaikuttaa keskeisesti vuoden 2024 kesäkuussa valitun uuden Euroopan parlamentin ja sen jälkeen valittavan uuden komission työohjelma ja sen aikataulutus.

Siirtymäsäännöksellä varmistetaan, että koira- ja kissa-asetuksessa edellytettävän kissarekisterin käyttöönoton yhteydessä varataan riittävästi aikaa käyttöönottoon liittyvien käytännön ongelmien selvittämiseen ja ennaltaehkäisyyn.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia valtiontalouteen. Esitys ei vaikuttaisi eläinlääkäripalvelujen tai muiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisestä kunnille maksettaviin valtionosuuksiin. Valtion vahingonkorvausvelvollisuutta koskeva säännös ei aiheuttaisi uusia lisäkustannuksia, sillä valtio on aiemman eläinsuojelulain nojalla korvannut kunnaneläinlääkärien valvontatehtävää hoitaessaan aiheuttamat vahingot.

Vahingonkorvausvaatimuksista, joiden pääasiallinen peruste on ollut eläinten hyvinvoinnin valvonnassa kunnan valvontaeläinlääkärien tekemät toimet, ei ole saatavilla virallisia tilastoja, koska valtiokonttorin korvausjärjestelmässä kunnaneläinlääkärit on jaoteltu kategoriaan ”muut viranomaiset”. Valtionkonttorin arvion mukaan kunnaneläinlääkärien toimintaan perustuvia vahingonkorvausasioita on tullut kumotun eläinsuojelulain aikana vireille 0-3 kappaletta vuodessa. Korvauksia on maksettu vain vähäisiä määriä. Mahdolliset vahingonkorvaukset on maksettu valtion talousarvion momentilta 28.50.50 (Vahingonkorvaukset). Ehdotuksen mukaan mahdolliset vahingonkorvaukset maksettaisiin myös kyseiseltä momentilta. Momentille on myönnetty 39 590 000 euroa arviomäärärahaa vuonna 2024. Ehdotettu muutos vastaisi kumotun eläinsuojelulain mukaista asiantilaa.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä arvioidaan olevan oikeustilaa selventävä vaikutus. Valvonta-asetuksen nimenomainen maininta eläinten hyvinvointilain 78 §:n 2 momentin luettelossa selventää oikeustilaa. Esityksessä ehdotetut muutokset parantaisivat eläinten hyvinvointilain mukaisten valvontaviranomaisten toimintaedellytyksiä.

5 Lausuntopalaute

-

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Laki eläinten hyvinvoinnista

5 §. *Määritelmät.* Lain 5 §:n 1 momentin 16-kohtaa ehdotetaan selkeytettävän. Voimassa olevassa laissa kohdassa määritellään pysyvä eläinnäyttely, jolla tarkoitetaan pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan tai pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä tai joissa näytteillä pidettävä luonnonvaraisten eläinten tai eläinlajien määrä on vähäinen, eivätkä ne kuulu luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeisiin eläinlajeihin. Määritelmä vastaa alkuosaltaan kumotun eläinsuojelulain (247/1996) 20 §:n 1 momentissa olutta pysyvän eläinnäyttelyn määritelmää.

Eläinten hyvinvointilain 5 §:n 1 momentin 7-kohdassa määriteltiin uutena luonnonvarainen eläin. Määritelmän mukaan luonnonvaraisella eläimellä tarkoitetaan luonnonvaraiseen eläinlajeihin kuuluvaa eläintä, joka elää luonnossa. Näin ollen 1 momentin 16-kohdassa pysyvän eläinnäyttelyn määritelmässä on tarkoituksenmukaista käyttää luonnonvaraisten eläinten sijaan termiä luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvat eläimet, sillä eläinnäyttelyssä pidettävät eläimet eivät elä luonnossa. Muutoksella selkeytetään pysyvän eläinnäyttelyn ja luonnonvaraisen eläimen määritelmiä siten, että ne ovat yhdenmukaiset.

78 §. *Tarkastus- ja näytteenotto.* Pykälän 1 momentissa on viittaus valvonta-asetuksen 9—15 artiklaan. Valvonta-asetuksen 9 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava virallista valvontaa kaikkien toimijoiden osalta säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä. Valvonta-asetuksessa ei ole kansallista liikkumavaraa ja se on suoraan sovellettavaa oikeutta, joten valvonta-asetuksen tarkoittama virallinen valvonta ei siis nykytilassa edellytä epäilyä eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta. Viittausta valvonta-asetukseen on kuitenkin pidetty valvonnassa vaikeaselkoisena.

Pykälän 2 momentissa säädetään ilman epäilyä tehtävästä tarkastuksesta. Tällaiseen toimintaan saattaa toiminnan taloudellisesta luonteesta tai muusta syystä liittyä normaalia suurempi riski eläimen hyvinvoinnille aiheutuvasta haitasta. Tarkastusoikeus ilman epäilyä on kuitenkin eläinten hyvinvointilain mukaista ilmoituksen- ja luvanvaraista toimintaa laajempi. Tarkastusoikeus kohdistuu myös eläinkilpailuihin sekä esityksiin ja näytöksiin, joissa eläimiä on mukana.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin oikeustilan selventämiseksi maininta valvonta-asetuksen tarkoittamista tilanteista. Valvonta-asetusta tulee sen 1 artiklan f) kohdan mukaan soveltaa viralliseen valvontaan, jota suoritetaan, unionin tasolla tai jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettujen eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten noudattamisen todentamiseksi. Virallisella valvonnalla tarkoitetaan toimivaltaisten viranomaisten tai toimeksiannon saaneiden elinten tai luonnollisten henkilöiden, joiden suoritettavaksi tiettyjä viralliseen valvontaan kuuluvia tehtäviä on siirretty, valvonta-asetuksen mukaisesti suorittamia toimia, joilla todennetaan, että toimijat noudattavat valvonta-asetusta ja 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sääntöjä ja eläimet tai tavarat ovat 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa säännöissä vahvistettujen vaatimusten mukaiset, myös virallisen todistuksen tai virallisen varmennuksen myöntämistä varten.

Valvonta-asetuksen nimenomaisen lisäyksen taustalla on lain voimaantulon jälkeen ilmennyt tarve oikeustilan selkeyttämiseksi. Valvonta-asetuksen 9 artiklan edellyttämän riskiperusteisen valvonta on mahdollista eläinten hyvinvointisäännösten valvonnassa. Valvonta-asetuksen 9 artiklan tarkoittama riskiperusteinen valvonta on Suomessa perinteisesti hoidettu otantatarkastuksien, joissa ei ole edellytetty epäilyä. Tarve täsmennykseen koskisi ministeriön näkemyksen mukaan siis erityisesti niitä eläinlajeja, joiden osalta ei tehdä otantatarkastuksia. Otantatarkastusten ulkopuolella ovat tällä hetkellä mm. kalat, kalkkunat ja tuotantokanit. Valvonta-asetuksessa ei

ole kansallista liikkumavaraa, joten valvonta-asetuksen nimenomainen maininta 2 momentissa selkeyttää tilannetta valvonnan osalta.

114 §. *Perittävät maksut.* Pykälän 1 momentti sisältää valtion viranomaisten suoritteista perittävien maksujen osalta viittauksen valvonta-asetukseen ja valtion maksuperustelakiin. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta, että kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaan. Valvonta-asetuksen 82 artiklassa säädetään maksujen laskentaperusteista.

Pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksut kunnaneläinlääkäreiden maksullisista suoritteista. Pykälässä on viittaus valtion maksuperustelakiin, jossa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Momentissa on myös valtuutuslainsäädännössä, jonka perusteella maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään suoritteiden laskutuksessa noudattavasta menettelystä.

Momentin nykyisessä muotoilussa ei nimenomaisesti mainita, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella olisi mahdollista säätää maksujen suuruudesta. Ehdotuksessa lisättäisiin momenttiin kohta, jonka mukaan kunnaneläinlääkärien suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Ehdotus vastaisi, mitä kunnaneläinlääkärien suoritteista on säädetty eläintautilain (76/2021) 96 §:ssä ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 59 §:ssä. Ehdotuksessa poistettaisiin 2 momentista maininta kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavasta viranhaltijasta. Kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan laskutuksesta säädetäisiin jatkossa uudessa 3 momentissa.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 3 momentti. Ehdotuksen mukaan kunta määrää ja perii maksuja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Maksujen suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksesta muuta johdu. Valvonta-asetuksen 82 artiklassa säädetään maksujen laskentaperusteista. Artikla koskee vain pakollisia maksuja. Tämän vuoksi 80 artiklan mukaisten muiden maksujen laskentaperuste olisi se, että maksujen suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia.

Maininta siitä, että maksujen suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia on perusteltu, jotta kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteista perittävät maksut vastaavat perusteiltaan kunnaneläinlääkärien suoritteista perittäviä maksuja. Kunnaneläinlääkärien suoritteista perittävien maksujen suuruutta määrittää valvonta-asetuksen lisäksi valtion maksuperustelaki ja näin ollen kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteista perittävien maksujen tulisi myös olla enintään omakustannehintoja.

Pykälän nykyinen 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 4 momentiksi. Momentin sisältö säilyisi ennallaan.

118 a §. *Vahingonkorvaus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi vahingonkorvausta koskeva pykälä. Säännös vastaisi kumotun eläinsuojelulain 61 §:ää. Ehdotettu muutos selkeyttäisi vahingonkorvausvastuuta etenkin tilanteessa, jossa kunnan työntekijä tekee eläinten hyvinvoinnin valvontaa valtion toimeksiantotehtävänä.

Pykälän 1 momentin mukaan valtio olisi vastuussa kunnaneläinlääkärien ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan valvontatehtävää hoitaessaan aiheuttamasta vahingosta

vahingonkorvauslain (412/74) julkisyhteisöjen korvausvastuuta koskevien säännösten mukaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan valtion oikeuteen periä maksamaansa vahingonkorvausta vahingon aiheuttajalta noudatettaisiin soveltuvin osin vahingonkorvauslain työntekijän ja virkamiehen korvausvastuuta koskevia säännöksiä.

6.2 Laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta

12 §. *Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentit säilyisivät ennallaan. Pykälän 3 momentissa säädetään eläinlääkärinammatin harjoittajille velvollisuus salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittaa eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista. Viranomaisen pyynnöstä eläinlääkärinammatin harjoittajan tulee myös salassapitosäännösten estämättä antaa asiaa koskevat välttämättömät lisätiedot.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentti jaetaan kahteen momenttiin, joista ensimmäisessä säädettäisiin koiria koskevasta ilmoitusmenettelystä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan 3 momentissa säädettyä sovellettaisiin myös kissan jalostuskäyttöä rajoittaviin vikoihin ja sairauksiin. Nykyisen 3 momentin jakaminen kahteen erilliseen momenttiin on perusteltua siirtymäsäännöksen täsmentämiseksi. Momentin jakaminen kahteen mahdollistaisi uuden 3 momentin voimaantulon koirien osalta 1.1.2025 ja 4 momentin soveltamisen aloittamisen 1.1.2028.

Kissan jalostuskäyttöä rajoittavia vikoja ja sairauksia koskevan uuden 4 momentin osalta olisi perusteltua säätää erillinen voimaantulosäännös. Ehdotetun voimaantulosäännöksen mukaan 4 momentin voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Voimaantulosta säätäminen valtioneuvoston asetuksella edellyttää perustuslain 79 §:n 3 momentin mukaan erityistä syytä. Erityisenä syynä on perustuslakivaliokunnan käytännössä pidetty muun muassa sitä, että lainsäädäntö on sidoksissa Euroopan yhteisön oikeuteen. Ehdotetun 4 momentin soveltaminen on sidoksissa koira- ja kissa-asetuksen valmisteluun, joka on osa laajempaa EU:n eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistushanketta. Koska asetusehdotuksen etenemistä ja aikataulua on tässä vaiheessa edellä esitetyistä syistä johtuen hyvin vaikeaa arvioida, on perusteltua, että ehdotetun 4 momentin voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 4 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 5 momentiksi. Momentissa oleva viittaus 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viitaukseksi 3 ja 4 momenttiin. Momentin sisältö säilyisi muuten ennallaan.

Pykälän 5 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 6 momentiksi. Momentissa oleva viittaus 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viitaukseksi 3 ja 4 momenttiin. Momentin sisältö säilyisi muuten ennallaan.

7 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotuksessa tarkennettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuutta lisäämällä maininta kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa perittävien maksujen suuruudesta eläinten hyvinvointilain 114 §:n 2 momenttiin.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2025.

9 Suhde muihin esityksiin

9.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esityksestä aiheutuvat mahdolliset kustannukset hoidetaan valtiontalouden hyväksytyin kehyksen ja valtion talousarvioiden puitteissa. Esitys ei edellytä lisähenkilötyövuosia eikä muita lisäresursseja, vaan ne kohdennetaan nykyisistä resursseista.

10 Toimeenpano ja seuranta

Ehdotetun sääntelyn toimivuutta on tarkoitus seurata osana eläinten hyvinvointilain seurantaa. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on erikseen todettu, että hallitus seuraa eläinten hyvinvointilain toteutumista sekä sen vaikutuksia eläinten hyvinvointiin.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

11.1 Lain voimaantuloajankohdasta säätäminen

Esityksellä on liittymäkohta perustuslain 79 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan laista tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Erityisestä syystä laissa voidaan säätää, että sen voimaantulosta säädetään asetuksella. Perustuslain 79 §:n 3 momentissa tarkoitettuna erityisenä syynä on perustuslakivaliokunnan käytännössä pidetty muun muassa sitä, että lainsäädäntö on sidoksissa Euroopan yhteisön oikeuteen (esimerkiksi PeVL 21/2007 vp, s. 2/II, PeVL 46/2006 vp, s. 4/I ja PeVL 41/2006 vp, s. 4/I, PeVL 5/2009 vp, s. 3/II). Valiokunta on kuitenkin painottanut, että vaikka lainsäädäntö olisi sidoksissa Euroopan yhteisön oikeuteen lain säännösten voimaantulon sitominen suoraan EU:n asetuksen täytäntöönpanosäännösten voimaantuloon ei täytä perustuslain 79 §:n 3 momentin vaatimuksia. Lain säännösten voimassaolon tulee käydä ilmi Suomen säädöskokoelmasta (esimerkiksi PeVL 24/2009 vp. s-3-4.). Lakiehdotuksen sisältämän voimaantulosäännöksen voidaan katsoa täyttävän erityisen syyn vaatimukset.

11.2 Asetuksenantovaltuudet ja lainsäädäntövallan siirtäminen

Esityksellä on liittymäkohta perustuslain 80 §:ään, joka koskee asetuksen antamista ja lainsäädäntövallan siirtämistä. Eläinten hyvinvointia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy asetuksenantovaltuus. Valtioneuvosto ja ministeriö voivat perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Perustuslain 80 §:n johdosta asetuksenantovaltuuksiin on perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta (esimerkiksi PeVL 38/2013 vp). Valiokunta on painottanut, että lakiin otettava asetuksenantovaltuus on laadittava niin, että valtuuden sisältö selvästi ilmenee laista ja että se rajataan riittävän tarkasti (esimerkiksi PeVL 26/2017 vp). Lakiehdotuksen sisältämän asetuksenantovaltuuden voidaan katsoa täyttävän lainsäädäntövallan siirtämisen edellyttämät vaatimukset.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa säätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset: /
Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 5 §:n 16 kohtaa, 78 §:n 2 momenttia ja 114 §:ää

sekä
lisätään 118 a § seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

16) *pysyvällä eläinnäyttelyllä* pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan tai pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä tai jossa näytteillä pidettävä luonnonvaraisten eläinlajien tai luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten määrä on vähäinen, eivätkä ne kuulu luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeisiin eläinlajeihin, ei kuitenkaan kotieläinpihaa;

78 §

Tarkastus ja näytteenotto

Ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus:

14) rikoslain (39/1889) 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi;

15) valvonta-asetuksen tarkoittamissa tilanteissa.

114 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa ja valtion maksuperustelaissa säädettyjen perusteiden mukaan. Kunnan terveys- ja eläinlajien valvontaa hoitavan viranhaltijan tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaan.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäri Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Kunnaneläinlääkäri suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön

asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Kunta määrää ja perii maksuja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Maksujen suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksesta muuta johdu.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään valvonta-asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdassa. Valvontaviranomainen perii maksun myös valvontatoimista, jotka koskevat tämän lain 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitettua toiminnassa todettuja puutteita tai epäkohtia sekä maksun valvontatoimista, jotka koskevat muuta eläintenpitoa, jos muun eläintenpidon valvonnassa todetaan, että annettua määräystä tai kieltä ei ole noudatettu.

118 a §

Vahingonkorvaus

Kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä lopetusasetuksen noudattamista valvoessaan aiheuttamasta mahdollisesta vahingosta vastaa valtio siten kuin vahingonkorvauslaissa (412/1974) julkisyhteisön korvausvastuusta säädetään.

Valtion oikeuteen periä kunnaneläinlääkäriltä ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalta viranhaltijalta vahingonkärsijälle maksamansa korvausmäärä noudatetaan soveltuvin osin vahingonkorvauslain työnantajan työntekijään kohdistuvaa regressiooikeutta koskevia säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

eläinlääkäriin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkäriin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 694/2023, seuraavasti:

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston tai aluehallintoviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäri-ammattin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle ja aluehallintovirastolle.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsojellustien syiden niin edellyttäessä eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) tarkoitettulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle koirilla diagnosoimistaan eläimen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista sekä mainitun viranomaisen pyynnöstä antamaan asiaa koskevat välttämättömät lisätiedot. Ilmoitus tulee tehdä käyttämällä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) tarkoitettua eläinrekisteriä varten olevaa tietojärjestelmää.

Mitä 3 momentissa säädetään, koskee myös kissan jalostuskäyttöä rajoittavia vikoja ja sairauksia.

Ilmoitetut 3 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot ovat julkisia. Muiden tämän nojalla ilmoitettujen tietojen salassapitoperusteiden osalta sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:ää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä vioista ja sairauksista, joista 3 ja 4 momentissa säädetty ilmoitus on tehtävä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 12 §:n 4 momentti tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävänä ajankohtana. Lain 12 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2028.

Helsingissä x.x.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 5 §:n 16 kohtaa, 78 §:n 2 momenttia ja 114 §:ää sekä
lisätään 118 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

16) *pysyvällä eläinnäyttelyllä* pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan tai pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä tai jossa näytteillä pidettävä luonnonvaraisten eläinten tai eläinlajien määrä on vähäinen, eivätkä ne kuulu luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeisiin eläinlajeihin, ei kuitenkaan kotieläinpihaa;

16) *pysyvällä eläinnäyttelyllä* pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan tai pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä tai jossa näytteillä pidettävä *luonnonvaraisten eläinlajien tai luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten* määrä on vähäinen, eivätkä ne kuulu luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeisiin eläinlajeihin, ei kuitenkaan kotieläinpihaa;

78 §

78 §

Tarkastus ja näytteenotto

Tarkastus ja näytteenotto

Ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus:

Ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus:

14) rikoslain (39/1889) 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi.

14) rikoslain (39/1889) 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi;

15) *valvonta-asetuksen tarkoittamissa tilanteissa.*

114 §

114 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa ja valtion maksuperustelaisissa säädettyjen perusteiden mukaan.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Suoritteiden maksullisuuden ja maksujen määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään valvonta-asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdassa. Valvontaviranomainen perii maksun myös valvontatoimista, jotka koskevat tämän lain 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa todettuja puutteita tai epäkohtia sekä maksun valvontatoimista, jotka koskevat muuta eläintenpitoa, jos muun eläintenpidon valvonnassa todetaan, että annettua määräystä tai kieltoa ei ole noudatettu.

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa ja valtion maksuperustelaisissa säädettyjen perusteiden mukaan. *Kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaan.*

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. *Kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella* noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Kunta määrää ja perii maksuja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Maksujen suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksesta muuta johdu.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään valvonta-asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdassa. Valvontaviranomainen perii maksun myös valvontatoimista, jotka koskevat tämän lain 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa todettuja puutteita tai epäkohtia sekä maksun valvontatoimista, jotka koskevat muuta eläintenpitoa, jos muun eläintenpidon valvonnassa todetaan, että annettua määräystä tai kieltoa ei ole noudatettu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vahingonkorvaus

Kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä lopetusasetuksen noudattamista valvoessaan aiheuttamasta mahdollisesta vahingosta vastaa valtio siten kuin vahingonkorvauslaissa (412/1974) julkisyhteisön korvausvastuusta säädetään.

Valtion oikeuteen periä kunnaneläinlääkäriltä ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalta viranhaltijalta vahingonkärsijälle maksamansa korvausmäärä noudatetaan soveltuvin osin vahingonkorvauslain työnantajan työntekijään kohdistuvaa regressioikeutta koskevia säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 694/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa

säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston tai aluehallintoviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkärinammattin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehtävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkärinammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle ja aluehallintovirastolle.

Eläinlääkärinammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkärinammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Eläinlääkärinammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan eläimen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista sekä mainitun viranomaisen pyynnöstä antamaan asiaa koskevat välttämättömät lisätiedot. Ilmoitus tulee tehdä käyttämällä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa tarkoitettua eläinrekisteriä varten olevaa tietojärjestelmää.

säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston tai aluehallintoviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkärinammattin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehtävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkärinammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle ja aluehallintovirastolle.

Eläinlääkärinammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkärinammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Eläinlääkärinammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle koirilla diagnosoimistaan eläimen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista sekä mainitun viranomaisen pyynnöstä antamaan asiaa koskevat välttämättömät lisätiedot. Ilmoitus tulee tehdä käyttämällä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa tarkoitettua eläinrekisteriä varten olevaa tietojärjestelmää.

Mitä 3 momentissa säädetään, koskee myös kissan jalostuskäyttöä rajoittavia vikoja ja sairauksia.

Ilmoitetut 3 momentissa tarkoitetut tiedot ovat julkisia. Muiden tämän nojalla ilmoitettujen tietojen salassapitoperusteiden osalta sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä vioista ja sairauksista, joista 3 momentissa säädetty ilmoitus on tehtävä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

Ilmoitetut 3 ja 4 momentissa tarkoitetut tiedot ovat julkisia. Muiden tämän nojalla ilmoitettujen tietojen salassapitoperusteiden osalta sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä vioista ja sairauksista, joista 3 ja 4 momentissa säädetty ilmoitus on tehtävä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 12 §:n 4 momentti tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävänä ajankohtana. Lain 12 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2028.